

USTAWA O TOWARZYSTWACH NAUKOWYCH

ROZDZIAŁ I Przepisy ogólne

Art. 1

1. Towarzystwami naukowymi są stowarzyszenia lub związki stowarzyszeń w rozumieniu prawa o stowarzyszeniach, realizujące przewidziane w swoich statutach zadania związane z rozwijaniem działalności naukowej i upowszechnianiem nauki, odpowiadające warunkom określonym w niniejszej ustawie.

Art. 2

1. Ilekroć w ustawie niniejszej jest mowa o towarzystwach naukowych bez bliższego określenia ich charakteru (typu), rozumie się przez to specjalistyczne towarzystwa naukowe, towarzystwa naukowe ogólne i regionalne, stowarzyszenia naukowo-techniczne, związki (federacje) towarzystw naukowych.
2. Organizacje społeczne wymienione w punkcie 1 podlegają przepisom rozdziałów II i III niniejszej ustawy tylko w zakresie działalności o charakterze naukowym.

Art. 3

1. Towarzystwa naukowe podlegają przepisom prawa o stowarzyszeniach ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.
2. Cudzoziemcy mogą być przyjmowani na członków danego towarzystwa naukowego zgodnie z postanowieniami zatwierdzonego statutu towarzystwa.
3. W zakresie ulg i zwolnień w podatkach i opłatach, towarzystwa naukowe mogą uzyskać uprawnienia organizacji pożytku publicznego – w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.).

Art. 4

1. Towarzystwami naukowymi nie mogą być stowarzyszenia zwykłe w rozumieniu przepisów rozdziału 7 (art. 40-43) ustawy „Prawo o stowarzyszeniach” z dnia 7 kwietnia 1989 r.
2. Towarzystwa naukowe działają w ramach systemu nauki i jej upowszechniania w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5

1. Prezydium Polskiej Akademii Nauk, na okres swojej kadencji może utworzyć wspólnie z towarzystwami naukowymi Radę Towarzystw Naukowych, w której skład wchodzi wyłonieni w drodze wyborów przedstawiciele wymienionych w art. 2 pkt. 1 wszystkich grup towarzystw i stowarzyszeń naukowych oraz specjaliści delegowani przez Prezesa Akademii. W pracach Rady mogą uczestniczyć przedstawiciele ministra właściwego ds. nauki.
2. Zadania i tryb ustalania składu osobowego Rady Towarzystw Naukowych oraz zasady jej współdziałania z towarzystwami naukowymi określa regulamin uchwalony przez Radę.

3. Rada Towarzystw Naukowych może brać udział poprzez swoich delegatów w zgromadzeniach ogólnych towarzystw naukowych.

ROZDZIAŁ II

Charakter naukowy, cele i środki działania towarzystw naukowych

Art. 6

Celem towarzystw naukowych jest organizowanie i rozwijanie życia naukowego w formach działalności właściwych organizacjom społecznym i określonych statutem.

Art. 7

Przy uwzględnieniu postanowień art. 4 - charakter naukowy towarzystwa naukowego wyznaczają formy jego działania określone statutem, a w szczególności:

- 1) upowszechnianie osiągnięć nauki przez publikowanie prac naukowych, wydawanie czasopism naukowych i monografii, organizowanie zjazdów, warsztatów, kursów, konferencji, odczytów, seminariów naukowych, festiwali nauki i tym podobnych przedsięwzięć;
- 2) inicjowanie i prowadzenie własnych badań naukowych lub we współpracy z innymi instytucjami naukowymi krajowymi czy zagranicznymi oraz inicjowanie badań prowadzonych przez państwowe instytucje naukowe;
- 3) inicjowanie i współdziałanie w przedsięwzięciach służących wdrożeniu osiągnięć naukowych;
- 4) reprezentowanie, wobec organów państwowych i samorządowych z terenu lub zakresu działania towarzystwa, opinii zrzeszonego środowiska naukowego; w tym opinii o projektach ustaw i rozporządzeń;
- 5) popularyzacja nauki i współdziałanie w doskonaleniu popularyzatorów nauki;
- 6) rozwijanie różnych form aktywizacji życia naukowego i upowszechniania nauki wśród młodzieży, zwłaszcza sprzyjających ujawnianiu talentów naukowych i otaczaniu szczególnie uzdolnionych opieką w ich dalszym rozwoju;
- 7) występowanie z inicjatywami i opiniami dotyczącymi programów i podręczników szkolnych;
- 8) podejmowanie zadań z zakresu poradnictwa naukowego, naukowych diagnoz i ekspertyz, jak również określanie kryteriów kwalifikacyjnych, jakim powinny odpowiadać osoby powoływane na rzeczoznawców w reprezentowanej przez towarzystwo dziedzinie wiedzy;
- 9) wyróżnianie i nagradzanie najwybitniejszych osiągnięć naukowych i popularyzatorskich oraz ich twórców;
- 10) utrzymywanie bibliotek, muzeów, archiwów, różnego typu kolekcji i zbiorów, laboratoriów i innych urządzeń niezbędnych dla realizacji zadań statutowych.

Art. 8

1. Opinię o statusie naukowym towarzystwa - lub wyodrębnionej w statucie grupy jego zadań, zgodnie z postanowieniami art. 2 pkt. 1 i 2 - wyraża Rada Towarzystw Naukowych.
2. Negatywne orzeczenie Rady Towarzystw Naukowych w zakresie, o którym mowa w ust. 1, jest wiążące dla Sądu Rejestrowego. Stowarzyszenie takie zostaje zarejestrowane w

Krajowym Rejestrze Sądowym jako organizacja działająca zgodnie z prawem o stowarzyszeniach, bez możliwości korzystania ze statusu towarzystwa naukowego.

ROZDZIAŁ III

Opieka i pomoc państwowych instytucji naukowych w stosunku do towarzystw naukowych

Art. 9

Minister właściwy ds. nauki określi w drodze rozporządzenia, wydanego w uzgodnieniu z właściwymi ministrami, zasady, zakres i formy udzielania towarzystwom naukowym, przez szkoły wyższe oraz instytuty naukowo-badawcze, pomocy technicznej i organizatorskiej, w stosunku do poszczególnych grup towarzystw naukowych wyszczególnionych w art. 2 pkt. 1 niniejszej ustawy.

Art. 10

Minister właściwy ds. kultury udziela pomocy bibliotekom towarzystw naukowych, które zostały zaliczone do bibliotek, których zbiory tworzą narodowy zasób biblioteczny (Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 listopada 1998 r. - Dz. U. z 1998 nr 146 poz. 965)

Art. 11

1. Polska Akademia Nauk i jej wydziały powinny współdziałać z towarzystwami naukowymi w postaci:

- 1) pomocy naukowej ze strony właściwych wydziałów i komitetów naukowych przy zapewnieniu odpowiedniego uczestnictwa przedstawicieli towarzystw naukowych w pracach tych organów;
- 2) rozpatrywania spraw związanych z działalnością towarzystw naukowych oraz naukową problematyką zadań towarzystw naukowych po wysłuchaniu opinii Rady Towarzystw Naukowych, w skład której wchodzi proporcjonalnie przedstawiciele wszystkich grup towarzystw naukowych wyszczególnionych w art. 2 pkt. 1 niniejszej ustawy.

ROZDZIAŁ IV

Zasady finansowania działalności towarzystw naukowych

Art. 12

1. Finansowanie działalności towarzystw naukowych ze środków budżetu centralnego lub budżetów terenowych następuje w drodze:

- 1) dofinansowania, zgodnie z art. 13 pkt. 1-4 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, zadań z zakresu działalności wspomagającej badania służących rozwojowi, upowszechnianiu, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki;
- 2) dofinansowania, zgodnie z przepisami Art. 11 pkt. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, realizacji projektów celowych o tematyce obejmującej badania i zadania służące rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki, a także wspierających wzrost innowacyjności gospodarki lub obejmujących programy rozwoju regionalnego;
- 3) dotacji podmiotowej, zgodnie z przepisami Art. 8 pkt. 1 ust. 1 a) ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, na realizację badań naukowych lub prac rozwojowych albo określonych w statucie towarzystwa zadań związanych z

- prowadzonymi w sposób ciągły pracami dot. gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów naukowych;
- 4) zlecenia finansującego wykonanie określonego zadania statutowego bądź określonego etapu lub fragmentu takiego zadania; zlecenia finansujące w zakresie, o którym mowa, oznaczono w dalszym ciągu skrótem „zlecenia”.
2. Dotacji lub zleceń w zależności od uzasadnionych potrzeb społecznych oraz w miarę posiadanych środków udzielają:
 - 1) naczelne organy władzy państwowej i samorządowej, określone przez Prezesa Rady Ministrów, naczelne organy administracji państwowej lub instytucje oraz urzędy centralne;
 - 2) organy administracji państwowej i samorządowej stopnia wojewódzkiego, miejskiego i powiatowego;
 - 3) Polska Akademia Nauk w zakresie dotacji na dofinansowanie realizacji badań i zadań służących rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki ze środków na naukę przekazanych Radzie Towarzystw Naukowych przez Ministerstwo właściwe ds. nauki;
 - 4) Ministerstwo właściwe ds. kultury w zakresie dotacji na realizację zadań związanych z gromadzeniem, opracowywaniem i udostępnianiem zbiorów.
 3. Towarzystwa i stowarzyszenia mogą ponadto ubiegać się o środki i fundusze pomocowe Unii Europejskiej oraz korzystać z darowizn od przedsiębiorstw, instytucji, fundacji i osób prywatnych.
 4. Zlecenia mogą być udzielane towarzystwu naukowemu, zarówno przez organ je dotujący jak i przez władze lub instytucje wymienione w pkt. 2, a także przez inne jednostki gospodarki społecznej i prywatnej.
 5. Organowi dotującemu i organowi udzielającemu zlecenia przysługuje prawo do kontroli w zakresie celowego zużycia środków objętych dotacją lub zleceniem.

Art. 13

Minister Finansów, w porozumieniu z Radą Towarzystw Naukowych oraz Ministrem właściwym ds. nauki, określi w drodze rozporządzenia:

1. przepisy określające zasady dofinansowywania towarzystw naukowych i realizowanych przez nie zadań z budżetu państwa oraz opracowywania przez te towarzystwa projektów budżetów i preliminarzy budżetowych;
2. uprawnienia do przyjmowania zapisów i darowizn, nabywania majątku ruchomego i nieruchomości;
3. zasady prowadzenia rachunkowości i sporządzania sprawozdań – przy uwzględnieniu zadań, warunków i środków działania tych towarzystw.

ROZDZIAŁ V

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 14

W ustawie „Prawo o stowarzyszeniach” z dnia 7 kwietnia 1989 r. (Dz. U. Nr 01.79 poz. 855), z późniejszymi zmianami (Dz. U. 03.96.874 i Dz.U.04.102.1055) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) W art. 7 dodaje się na końcu przepis oznaczony cyfrą 3. W brzmieniu:
„3. Towarzystwa i stowarzyszenia naukowe podlegają przepisom ustawy w zakresie ich tworzenia, z uwzględnieniem postanowień art. 6 niniejszej ustawy.

- 2) W art. 12 na końcu dodaje się zdanie następne w brzmieniu:
„W przypadkach gdy chodzi o założenie stowarzyszenia o charakterze naukowym, umotywowany wniosek w tej sprawie powinien być zawarty w treści pisemnego podania”.
- 3) W art. 15 dodaje się nowy pkt. 3 w brzmieniu:
„Sąd rejestrowy przed wydaniem postanowienia o zarejestrowaniu towarzystwa lub stowarzyszenia jako towarzystwo naukowe – zasięga zgodnie z przepisami art. 6 niniejszej ustawy opinii Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu Ministrem właściwym ds. nauki określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb postępowania w sprawach objętych wymienionymi przepisami a dotyczącymi towarzystw naukowych.

Art. 15

Rada Ministrów na wniosek Ministra Finansów dostosuje przepisy o udzielaniu dotacji budżetowych towarzystwom naukowym oraz o działalności gospodarczej tych towarzystw do postanowień niniejszej ustawy.

Art. 16

Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, w drodze uchwały podjętej w uzgodnieniu z ministrem właściwym ds. nauki oraz właściwymi ministrami, ustali wykaz towarzystw naukowych.

Wariant II:

Minister właściwy ds. nauki, w drodze uchwały podjętej w uzgodnieniu z Radą Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN oraz właściwymi ministrami, ustali wykaz towarzystw naukowych.

Art. 16

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia.....

Uwaga: Przedstawione w projekcie zapisy rozdziału IV „Zasady finansowania działalności towarzystw naukowych” obejmują propozycje nawiązujące generalnie do zapisów „Ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki”, z propozycjami uzupełnienia systemu finansowania towarzystw poprzez uwzględnienie w tych zapisach „postulatów i rozwiązań” proponowanych przez Zespoły b. Komitetu Badań Naukowych lub Radę Towarzystw Naukowych przed wprowadzeniem w/w Ustawy i Rozporządzenia Ministra Nauki i Informatyzacji z 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków na naukę. Zapisy tego rozdziału wymagają jeszcze rozważenia i konsultacji z prawnikami i służbami finansowymi, szczególnie będziemy zobowiązani za uwagi do tych zapisów z propozycją sformułowań.

6 lipca 2006 r.